

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın T.C. Ticaret Bakanı Sayın Ömer BOLAT tarafından Anayasa'nın 98. ve TBMM İçtüzüğü'nün 96. Maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.
Saygılarımla.

Özgür KARABAT
İstanbul Milletvekili

Halkbank, tarihsel olarak esnaf ve KOBİ finansmanında önemli role sahip bir kamu bankasıdır. Ancak 2024 yılı Sayıştay Denetim Raporu'nda yer alan bulgular, bankanın kredi süreçleri ve risk yönetimi bakımından esnaf-KOBİ'leri doğrudan etkileyecek sonuçlar doğurabilecek niteliktedir.

Raporda, takipteki kredilerin (brüt) 2023'te 18,54 milyar TL iken 2024'te 30,40 milyar TL'ye yükseldiği görülmektedir. Bu durumun, esnaf ve küçük işletmelerin finansmana erişim maliyetlerinin yükselmesi, teminat baskısını oluşturması ve piyasa dengesini bozacak riskler getirmesi kaçınılmaz olarak değerlendirilmektedir.

Raporun bulgu setinde kredi tahsis/izleme disiplini, mali analizlerin güncelliği, kredi yenilemelerinde değerlendirme yeterliliği, yeniden yapılandırma/ yakın izleme uygulamaları, teminat ve tahsilat süreçleri ile risklerin öne çıkması, bankanın misyonunu sahada taşıyan esnaf ve KOBİ'lerin kredi koşulları ve sürdürülebilirliği üzerinde doğrudan etkiler yaratabilme potansiyeline sahiptir. Ayrıca bankanın kurumsal yapısı itibarıyla TVF ağırlığının çok yüksek olması ve yönetim/temsil düzenlemeleri, kredi stratejisinin piyasa dinamikleri yerine kamu politikası tercihlerine göre şekillendiği algısını güçlendirmektedir.

Ticaret Bakanlığı; esnaf, KOBİ'ler, piyasa yapısı, ticari hayatın finansman koşulları ve ticari dengeler bakımından yetkili politika kurumudur. Bu nedenle Halkbank'ın rapora yansıyan risklerinin sahadaki işletmelere yansması ve Bakanlığın bu konudaki gözlem/önlemlerinin açıklığa kavuşturulması gerekmektedir.

Buna göre;

1. Raporda görülen takipteki krediler artışı esnaf ve KOBİ segmentinde hangi oranlarda gerçekleşmiştir? Segment bazında takipteki kredilerin (mikro/küçük/orta) dağılımı nasıldır? Bu bağlamda bakanlığınızın bir takip sistemi mevcut mudur?
2. 2024 yılında esnaf ve KOBİ'lerin Halkbank üzerinden kullandığı kredilerde ortalama faiz, komisyon ve masraf yükü nasıl değişmiştir? Bu değişimlerin iller/ sektörler bazında kırılımı var mıdır?
3. Raporda kredi süreçleri ve izleme/yeniden yapılandırma/teminat başlıklarında yoğunlaşan bulgular dikkate alındığında; esnaf ve KOBİ'lerin yeniden yapılandırma taleplerinde artış olmuş mudur? 2024 yılında kaç dosya yeniden yapılandırılmıştır?
4. Halkbank'ın esnaf kredilerinde teminat koşullarının ağırlaşması, kefalet ve ipotek koşullarının sıkılaşması gibi pratikler 2024–2025 döneminde artmış mıdır? Esnaf sicilleri ve ticaret sicil verileri bu yönde bir etki göstermekte midir?
5. Takipteki kredilerdeki artış ile birlikte; esnaf ve KOBİ'lerin konkordato/iflas/terk gibi süreçlerinde belirgin bir artış gözlenmiş midir? Bakanlığın bu konuda güncel verisi nedir?
6. Banka yapısının TVF ağırlığı ve yönetim/temsıl düzenlemeleri çerçevesinde; esnaf ve KOBİ'lerin krediye erişimi konusunda “kamu politikası hedefi” olarak belirlenmiş yazılı bir yönlendirme/performans kriteri bulunmakta mıdır?
7. Ticaret Bakanlığı, kamu bankaları üzerinden sahaya yansıyan kredi sıkışıklığının fiyatlara ve piyasaya etkisini izlemek üzere bir mekanizma kurmuş mudur? Bu konuda kamuoyuna bir etki analizi yapılmış mıdır?